



Koukněte na:  
[www.hmatelier.cz](http://www.hmatelier.cz)  
[www.okamzik.cz](http://www.okamzik.cz)  
[www.slepisi.eu](http://www.slepisi.eu)



Přicházím do keramické dílny. Ve vzduchu je cítit hlína. Na policích odpočívají květináky a vázy, vedle nich trůní sošky. Z jiných koutů se na mě smějí nezvykle pojatí a moc milí trpaslíci do zahrádky. Originální pítka pro ptáčky, která mají dno z roztaveného skla azurové barvy, vypadají jako malá horská jezírka. Na okenním parapetu stojí několik betlémků. Řeknete si: běžný sortiment keramické dílny. Ale kdepak! Tvůrci všech těch krásných věcí jsou lidé, kteří nevidí, nebo vidí jen tak maličko, že je to vlastně skoro to samé. Proto má tato dílna tak trefný název: HMATELIÉR.

## Zkuste koukat na svět klíčovou dírkou

U pracovního pultíku stojí dvě ženy. Jedna z nich je Alice Horná. Podává mi ruku a omlouvá se, že je od hlíny. Srdečně ruku přijímám a pak pozoruji, jak si každá z žen osahává svůj obličej. To lektorka učí svou klientku modelovat právě lidskou tvář. Za chvíli už usedám s Alicí ve vedlejší místnosti, abych vyposlechla její příběh. Vypráví lehce, s úsměvem a je z ní cítit krásná energie ostře kontrastující s jejím sdělením. „Mám těžké poškození sítnice. Je to choroba, která je vrozená, ale pokud se v rodině dříve nevyskytuje, většinou se to ze začátku vůbec nepozná. Zjistí se to až ve středním věku, když už oko tak dlouhou zátěž neustojí. Já jsem až po narození druhého dítěte zjistila, že mi oči přestávají sloužit. Zjistilo se, že mi sítnice degeneruje. Mám zachované centrální vidění, ale periferní mi vůbec nefunguje. Je to, jako bych se dívala klíčovou dírkou,“ začíná Alice své vyprávění. Všimla jsem si, že často téká očima sem tam. „To je proto, že si srovnávám mikroobrázky vedle sebe, abych si vytvořila nějaký celkový dojem,“ dodává. Na ulici už bez bílé hole vyjít nemůže a posledních šest let má u sebe vodícího pejska Álu. Prognóza nemoci je taková, že stav se obvykle už jen zhoršuje, ale průběh může být individuální. Jedinou radu, kterou Alice od lékaře dostala, byla: nebýt ve stresu a zachovávat zdravý životní styl. A to ji právě přivedlo ke keramice.





## Hliněná terapie

Ve chvíli, kdy Alice zjistila, že musí kvůli svému zdravotnímu stavu opustit zaměstnání, si uvědomila, že je nutné najít nějakou činnost, aby se doma nezbláznila. „Strašně jsem se bála, že to psychicky nezvládnou, když budu zavřená doma. Nějakou oklikou jsem se dostala na Okamžik (sdružení pro podporu nejen nevidomých – pozn. red.) a přes ně právě v té době tahle dílna vznikala. Začala jsem sem docházet a je to pro mě vlastně taková terapie,“ pokračuje ve svém vyprávění Alice. Podle jejího názoru se ale jedná o terapii jen do určité míry. „Pro člověka, který nevidí, je totiž jakákoli obyčejná činnost, která pro vidícího může být relaxací, vždycky dřina.“ Alice začala do Hmateli-éru docházet nejčastěji jako klientka, ale teď už tam funguje jako lektorka. V dílně se nejdříve učila modelovat pomocí Axmanovy techniky, ale ta jí k srdci úplně nepřišla. Začala různě experimentovat a navštívila i další keramické kurzy. Dále vypráví: „Nejlepší bylo, že jsem navštěvovala dva semestry sochařského kursu pro veřejnost na Vysoké škole uměleckoprůmyslové. Tam byla paní lektorka natolik tolerantní, že mě přijala do skupiny jako nevidící. Měla jsem trochu jinou práci než ostatní a strašně moc mi to dalo.“ Alice si dokonce už zřídila keramickou dílnu s pecí i doma. K tomu dodává: „Potřebovala jsem mít nějakou povinnost, tak se tímhle způsobem vlastně nutím něco dělat. Hendikepovaný člověk se musí pořád překonávat a vždycky je pro něj lepší, když něco aktivně koná.“

## „A máte nějaký vzkaz pro čtenáře?“

„Obecný vzkaz pro každého je, že je důležité najít si nějakého koníčka, nějakou činnost, která nám přináší radost. Je to jedno, jestli budu sázet kytky nebo šít nebo se patlat s hlinou, prostě si najít to něco a udělat si na to něco čas. Zbytečně se vymlouváme a zbytečně jsme ve stresu. Věnujme tu chvíli sami sobě, protože pak budeme mít sílu zvládat naše ostatní povinnosti. Tak to bych každému doporučila,“ s úsměvem uzavírá Alice naše povídání.



Během času, kdy Alice vyprávěla, jsem si znovu uvědomila, že prostřednictvím našeho časopisu mám příležitost potkávat se s takovými báječnými lidmi. Díky za ni!

**Hmateliér** vznikl pod sdružením Okamžik v roce 2006 a založila ho výtvarnice Jarmila Kerlická, která je dodnes (spolu s malíčkou Pavlou Vaňkovou) hlavní lektorkou dílny. Manažerkou Hmateliéru je Sárka Vojtíšková a odbornou asistentkou Lenka Smětáková. V dílně se používá „Axmanova technika hmatového modelování pro zdravotně postižené“, kterou paní Kerlická u pana Axmana vystudovala a přenesla do ateliéru. V současné době funguje Hmateliér za podpory projektu „Evropský sociální fond Praha a EU: Investujeme do vaší budoucnosti“, díky kterému mají lektori činnost v dílně placenou jako podporované zaměstnání. (Projekt ale koncem roku 2015 končí a neví se, co bude dál...)



Hmateliér je také částečně podporován Světluškou z Nadačního fondu Českého rozhlasu. Výrobky klientů se prodávají přes Fler nebo na trzích, pořádají se prodejní výstavy, ale, jak říká paní Vojtíšková, není to jednoduché. Novinkou zaměřenou na osvětovou činnost je projekt „POSLEPU“. Spočívá v tom, že do ateliéru přijdou vidící zájemci, dostanou hned u vchodu klapky na oči a jsou tři až čtyři hodiny v naprosté tmě. Pod vedením nevidomé lektorky pak tvoří z hlíny všichni stejnou věc, která se pak nechá vyschnout, vypálit a klienti si ji přijdou vyzvednout. Nechcete to vyzkoušet? Já ano!

## S klapkami na očích

Zavítala jsem s dcerou Annou na projektový večer POSLEPU. Kromě nás tam byly další tři ženy. Přivítaly nás Lenka s Alicí a s pejskem Álou. Po předběžném seznámení s prostorem a vyslechnutí několika praktických rad (třeba abychom se k hlíně neskláněly, ale sedaly na bobek, protože jinak hrozí rána do hlavy o roh pultíku :-)) jsme se postavily k vlastním otočným pracovním pultům, dostaly jsme na oči klapky a na zem pytel s hlínou. Uprostřed každé pracovní plochy stála krabice od džusu jako šablona pro hranatou nádobu. Pak už jsme jen následovaly instrukce lektorky Alice – mezi prsty a dlaněmi válely dlouhé hady nebo krátké žížalky z hlíny, pokládaly je na sebe, zahlazovaly. Ve tmě za klapkami jsem necítila žádný zmatek ani nic jinak nepříjemného. Akorát se nějak víc zhmotnila únava z celého dne, takže jsem asi tak hodinu zápasila s velkou chutí sednout si na gauč a usnout. Také nastupující hlad jsme vnímala intenzivněji.

Ale postupně se všechny tyto pocity rozpouštěly, až na jeden: na rozdíl od těch, kteří do Hmateliéru docházejí pravidelně jako klienti, si já za hodinu nebo za dvě budu moct klapky z očí sejmut. A pak už jsem vnímala jen hlínu ve svých rukou. Alice povídala, radila, kontrolovala naše díla a dvě hodiny uběhly jako voda. Konečné dohlazení, utvoření důlků pro nasypání barevného skla (to už jsem dělala jako opět vidoucí) a sejmutí klapky z očí. Snad proto, že jsem neměla vůbec žádná očekávání týkající se výsledku mého díla, musím říct, že jsem byla mile překvapena. Potom čekalo naše výrobky povinné schnutí v dílně a potom – šup do pece! Povedlo se? :-)

